

Nasjonal faglig retningslinje om fravær

Status

Innsendt til Utdanningsdirektoratet

Innsendt og bekreftet av instansen via e-post

Innsendt av

Viljar Sæbbe

Innsendt dato

2. oktober 2026

På vegne av

Norsk Lektorlag

Målgruppe

Organisasjon (Privat)

Stilling

Utdanningspolitisk rådgiver

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

1. Bakgrunnsinformasjon om retningslinjen

Retningslinjen er utviklet i samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet (Udir), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Helsedirektoratet (Hdir), Statped og Folkehelseinstituttet (FHI). Målet er å bidra til likeverdige tjenester av høy kvalitet, forebygge fravær og gi elever med bekymringsfullt fravær riktig hjelp til rett tid. Retningslinjen skal understøtte kommunenes systematiske arbeid for å bidra til at barn og unge får trygge og gode oppvekstmiljø.

Lenke til retningslinjen: [Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og oppfølging av skolefravær | udir.no](https://www.udir.no/retningslinje-for-forebygging-og-oppfolging-av-skolefravar)

1.1. Om retningslinjen

Retningslinjen er utviklet etter internasjonalt anerkjent metodikk, i tråd med prinsipper fra kunnskapsbasert praksis. Metode og arbeidsprosess er nærmere beskrevet i en egen del i retningslinjen. Retningslinjen består av kunnskapsbaserte anbefalinger, som hver har tre deler:

1. en kort handlingsrettet anbefaling
2. en beskrivelse av hvordan anbefalingen kan gjennomføres i praksis
3. beskrivelse av kunnskapsgrunnlag, ekspertgruppes vurderinger og juridiske rammer

Del 3 handler om at det skal være transparent hvilket kunnskapsgrunnlag anbefalingen bygger på samt hvilke vurderinger som er gjort. Mer om metode og arbeidsprosess er nærmere beskrevet i en egen del i retningslinjen. En retningslinje er ment som et digitalt oppslagsverk, som man kan slå opp i når man lurer på hva man skal gjøre i en gitt situasjon. Det er derfor ikke forventet at brukere av retningslinjen vil lese retningslinjen fra A til Å, og man kan fint bruke retningslinjen uten å lese det som står under del 3.

1.2. Høringssvar

I høringen ønsker vi særlig tilbakemeldinger på om innholdet er tydelig og forståelig formulert, og om det vil være til praktisk hjelp.

Vi håper så mange som mulig vil delta med høringssvar. Vi ønsker bare ett høringssvar fra hver høringsinstans, og ber derfor hver høringsinstans om å samordne sine innspill.

Fristen for å sende inn høringssvar er **02.10.2026**

Etter at høringsfristen er utløpt, vil høringssvarene gjennomgå. Retningslinjen vil justeres på bakgrunn av innspillene. Justert retningslinje publiseres i 2027.

Send epost til post@udir.no for spørsmål eller avklaringer.

Er svarene basert på innspill fra flere personer i organisasjonen/enheten?

Velg ett alternativ

☒ Ja

☐ Nei

2. Spørsmål om anbefalingene

Retningslinjen består av korte handlingsrettede anbefalinger, som hver har tre hoveddeler:

1. en kort handlingsrettet anbefaling
2. en beskrivelse av hvordan anbefalingen kan gjennomføres i praksis
3. beskrivelse av kunnskapsgrunnlag og juridiske rammer

I det følgende ønsker vi svar på spørsmål knyttet til de konkrete anbefalingene. Til slutt i skjema kan du skrive innspill til retningslinjen som helhet.

2.1. Samarbeid med hjemmet

Anbefaling: "Skolen bør snakke med alle elever og foresatte om fravær, nærvær og skolemiljø". Er anbefalingen og beskrivelsen av anbefalingen i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☒ 4

☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Inntrykket i Lektorlaget er at dette gjøres allerede, og at dette faller inn som en naturlig tematikk i foreldre- og utviklingssamtaler i dagens skole.

Anbefaling: "Ved bekymring eller begynnende fravær bør skolen tidlig snakke med eleven og vurdere å kontakte foresatte". Er anbefalingen og beskrivelsen av anbefalingen i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Her opplever Lektorlaget det som at det legges mer plikter på skolen enn tidligere. I innledningen til notatet er det begrepet «bekymringsfullt fravær» som legges til grunn, og det er derfor viktig at begrepsbruken er så konsis som mulig gjennom hele retningslinjene. Vi anser begrepet «begynnende fravær» som uheldig, da det er uklart hvor grensen går. Et kort sykdomsopphold på et par dager kan falle innenfor begrepet, noe som ikke er hensiktsmessig. Lektorlaget anbefaler at begrepet «vedvarende fravær» benyttes heller enn «begynnende fravær» i dette tilfellet. Det samme gjelder begrepet «ved tegn til», som brukes utstrakt i rammeverket. Begrepet legger til rette for et svært omfattende krav til læreren og skolen, og medfører derfor flere plikter enn tidligere.

I anbefalingsbeskrivelsen er det lagt til grunn at man tidlig skal snakke med eleven før foresatte kontaktes, samtidig som det oppfordres til tidlig kontakt mellom skole og hjem. Anbefalingen er her noe misvisende. Vi mener at det bør være lav terskel for å ta kontakt med foresatte, da det tross alt er de som er ansvarlige for og skal sørge for at eleven kommer seg til skolen. I beskrivelsen står det at kontakt med foresatte avhenger av elevens alder. Anbefalingen, og retningslinjene i sin helhet, kan med fordel være tydeligere på hvilke alderstrinn de ulike anbefalingene gjelder for, og hvordan alder påvirker anbefalingene gjennom hele retningslinjene.

Anbefaling: "Skolen kan vurdere å tilby hjemmebesøk til elever med bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Selv om retningslinjene forutsetter at elev og foreldre samtykker til hjemmebesøk, anser Lektorlaget dette som et svært inngripende tiltak ved bekymringsverdig fravær, og anmoder om at punktet fjernes. Tiltaket kan oppleves som en byrde både for de som gjennomfører besøket, men ikke minst også for de som får besøk i form av både elev og foresatte. At tiltaket skal gjelde for elever som «begynner å få fravær», er også såpass uklart at det får en svært omfattende ramme. Vi er også bekymret for lærernes sikkerhet ved eventuelle hjemmebesøk. Vi legger til grunn at opplæringen skal skje enten fysisk på skolen eller på alternative opplæringsarenaer, ikke hjemme. Bekymringen strekker seg også til at dette kan bli en oppgave som havner på kontaktlæreren, og ikke en mer passende instans. Under pandemien advarte Datatilsynet mot å kreve at elevene hadde på kamera i undervisningen da det samlet inn sensitive personopplysninger om både eleven og familien, og at det ble sett på som belastende å måtte vise frem sin private situasjon. De samme hensynene gjør seg gjeldende ved eventuelle hjemmebesøk, og tiltaket må kunne anses som et brudd på elevenes privatliv.

2.2. Elevens medvirkning

Anbefaling: "Skolen bør tilpasse informasjonen og dialogen om fraværet til eleven". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Lektorlaget mener at store deler av anbefalingen er implisitt, og at lærerne allerede er opptatte av å være tydelige, og at informasjonstilpasningen og dialogen om fravær er noe som gjøres gjennomgående. Her er det viktig at informasjonen i anbefalingen er entydig da det tross alt er juridiske implikasjoner i bunnen. I videregående opplæring kan fravær stå til hinder for grunnlag for vurdering, og i slike tilfeller hviler skolens oppfølgingsplikt tungt på opplæringsloven § 10-6. Her er skolen bundet av strenge saksbehandlingsregler og varslingsrutiner for å sikre elevens rettssikkerhet. En for generell anbefaling om «tilpasset dialog» er derfor utilstrekkelig, og fanger ikke opp de formelle prosedyrene som må følges når en elev står i fare for å miste vurderingsgrunnlaget. Vi mener her at anbefalingen er for utydelig, og at det må lages egne anbefalinger for de ulike skoletrinnene. Det er for eksempel et minst like stort behov for at kommunikasjonen foregår med foreldre enn med eleven selv på barnetrinnet. I anbefalingen er Lektorlaget også kritiske til at samtalene om fravær skal foregå utenfor skolen, herunder hjemme hos eleven, da dette anses som et svært omfattende og ressurskrevende tiltak.

Anbefaling: "Skolen bør tilby elever med fravær egne møter om fraværet". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

I forslaget om egne møter om fraværet mener Lektorlaget det er viktig å påpeke at bekymringsverdig fravær bør legges til grunn, da anbefalingen legger til rette for svært mange møter om ikke. Igjen legges det opp til at møtene skal kunne foregå i elevens hjem. Vi mener her at det bør være tydelig at møtene skal foregå på skolen eller på alternative opplæringsarenaer. Ved bekymringsfullt fravær som grunnlag, er Lektorlaget enige i at fysisk oppmøte er viktig. I kunnskapsgrunnlaget benyttes ordet barn gjennomgående. Her hadde anbefalingen vært tjent med å tilpasse anbefalingene for elevens modenhet og alder. Et eget møte om fravær uten foresatte kan oppleves utrygt for en elev på småskoletrinnet, hvor tett foreldredialog er forventet. For en elev i overgangen til ungdomstrinnet, eller i videregående opplæring, er derimot direkte dialog med eleven sentralt for reell medvirkning og selvstendighet. Retningslinjene må derfor differensiere tiltakene spesifikt for henholdsvis barneskolen, ungdomsskolen og videregående skole. Lektorlaget mener ellers at det allerede eksisterer en rekke møtepunkter mellom lærer og elev. Utviklingssamtaler og foreldremøter er her i større grad konfliktdempende og kan derfor bidra til bedre dialog, mens egne fraværsmøter legger et visst konfliktnivå i bunnen.

Anbefaling: "Skolen bør gjøre det mulig for elever med fravær å ha med seg en person de er trygge på i møter". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Lektorlaget mener at det er naturlig at foresatte bør prioriteres i slike møter så lenge de har det fulle ansvaret. Likevel kan det i enkelte tilfeller være utfordringer hos foresatte som psykisk sykdom, rusproblemer eller språkproblematikk som gjør at eleven ønsker å ha med noen andre. I andre tilfeller kan de samme problemene hos eleven være grunn til at foreldre bør være med. Lektorlaget er i likhet med ekspertgruppa bekymret for at trygghetspersonen kan ende opp med å fronte sine egne oppfatninger av hva som er til elevens beste, heller enn eleven selv.

2.3. Skolens oppfølging

Anbefaling: "Skolen bør planlegge og følge opp overganger for elever med eller risiko for fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Vi mener at begrepsbruken igjen legger til grunn et ekstremt omfattende omfang av elever som faller inn under betegnelse. Dette medfører igjen at et enormt ansvar blir lagt over på lærere og andre skoleansatte, og at tiltakene anses som svært ressurskrevende. Slik opplæringsloven er i dag mangler man lovgrunnlag til å gjennomføre dette i tilfeller hvor foreldrene eller eleven ikke samtykker (opplæringsloven § 25-1). Dette ble vist til i vårt høringssvar (10.10.2025) til lovendringen som åpnet for at man ved voldsrisiko skal overføre informasjon om eleven uten at det ble tatt til følge. Igjen bør det begrenses til at tiltakene i anbefalingene er rettet mot elever med «bekymringsfullt fravær». Også mengden overganger som nevnes er omfattende, og mye av dette er tiltak som tidligere har vært forbeholdt elever med autismespekterforstyrrelser. At elever med særskilt behov skal få hjelp er selvsagt, men dette er ikke hovedtyngden av elever. For elever med vedtak, er det viktig å poengtere at informasjonsoverføringen må være på plass tidligere i skoleovergangen. Våre medlemmer opplever at mange etterspurte mapper som burde vært på plass før skolestart er noe de først får tilgang til inn mot jul.

Anbefaling: "Det bør være én ansatt fra skolen som har hovedansvar for å følge opp eleven som har fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Lektorlaget mener at det bør være tydeligere i anbefalingen om at det er snakk om «bekymringsfullt fravær». Igjen er vi skeptiske til at ansvaret havner på kontaktlæreren uten at kontaktlærerressursene utvides. I likhet med ekspertgruppa er vi enige om at mer tid og ressurser er en forutsetning for at dette ansvaret skal hvile på kontaktlæreren alene.

Anbefaling: "Når en elev har bekymringsfullt fravær, bør skolen lage en skriftlig plan for oppfølging". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Vår oppfatning er at dette er et arbeid som i stor grad gjøres allerede, og at anbefalingen med fordel kan modereres. Her er det hensiktsmessig å avklare hva som ligger i begrepet «skolen», da det fort kan bli ansvarspulverisering om det ikke ligger klart til grunn hvem som skal holde i de skriftlige planene. Om ansvaret skal falle på kontaktlæreren er det essensielt at det er nok tid og ressurser lagt til rette for arbeidet.

Anbefaling: "Skolen bør involvere PP-tjenesten når eleven har bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Lektorlaget mener at skolen skal involvere PP-tjenesten ved bekymringsfullt fravær, og en anmodning om å gjøre det blir i våre øyne ikke ansett for å være et tydelig nok tiltak. Bekymringsfullt fravær bør alltid trigge PP-tjenesten, skolehelsetjenesten og andre relevante instanser. Det bør også fremgå tydeligere av anbefalingen at skolen basert på et samtykke fra foreldrene kan involvere PPT når eleven har bekymringsfullt fravær. Dette står allerede i teksten knyttet til anbefalingen, men det er viktig at det kommer fram i overskriftene da det i praksis er de som i størst grad kommer til å bli lest.

Anbefaling: "Når eleven har fravær, bør skolen ha jevnlig dialog med eleven og foresatte". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

For forslaget om å ha jevnlig dialog med foresatte og elev når eleven har fravær, mener vi at «fravær» i dette tilfellet bør spisses til å gjelde «bekymringsfullt fravær». Oppfatningen vår er at tiltakene som ikke spesifiserer at det gjelder «bekymringsfullt fravær» blir svært omfattende, og at det er essensielt å skille mellom begrepene gjennom anbefalingen. Nok en gang er premisset at det legges tilstrekkelig med ressurser til rette for at dette skal kunne gjennomføres på jevnlig basis, i likhet med hva ekspertgruppen påpeker.

2.4. Kompetanse

Anbefaling: "Skolen og PP-tjenesten bør ha relevant kompetanse til å forebygge og følge opp skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Lektorlaget er positive til anbefalingen, og er enige i at det må komme tydelig fram at å ha oversikt over relevant kompetanse og kompetansebehov er skoleledelsens ansvar. For å unngå en uholdbar arbeidssituasjon og oppgaveglidning for undervisningspersonalet, må det være tydelig at systemansvaret ligger hos ledelsen. Anbefalingen kan med fordel være tydeligere på hva som legges i begrepet «skolen». Et ansvar som hviler på skolen kan fort ende opp med å hvile på kontaktlæreren, enda dette er kompetanse som skolen bør ha som helhet.

2.5. Samarbeid med andre tjenester

Anbefaling: "Skolen bør ha et samarbeid med PP-tjenesten på systemnivå om forebygging av fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Lektorlaget er positive til anbefalingen, og er enige i at et godt samarbeid på systemnivå bidrar til å styrke det tverrfaglige samarbeidet og kan bidra til en mer lik praksis på landsbasis. Dette ligger i loven fra før av, men i mange kommuner har ikke PP-tjenesten nok ressurser til å bidra aktivt inn i den typen systematisk fraværarbeid. Anbefalingen forutsetter derfor en styrking av PP-tjenesten om dette skal la seg gjøre.

Anbefaling: "Skolen bør sikre et samarbeid med skolehelsetjenesten, på systemnivå, om forebygging og oppfølging av bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Lektorlaget er positive til anbefalingen, og stiller seg bak formuleringen om at det er skoleleder som bør sikre at samarbeidet om forebygging og oppfølging av bekymringsfullt fravær med skolehelsetjenesten er strukturert og planmessig. Et godt samarbeid på systemnivå bidrar til et godt samarbeid i lokale enkeltsaker.

Anbefaling: "Kommunen og fylkeskommunen kan vurdere å ha et team som jobber med skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Vi er i utgangspunktet positive til anbefalingen, og er enige med ekspertgruppen om at tverrfaglige team kan øke kompetansen på skolefravær og bidra til et tettere samarbeid mellom de ulike etatene.

2.6. Rutiner og planer

Anbefaling: "Kommunen, fylkeskommunen og den private skolen bør ha rutiner for forebygging og oppfølging av skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Lektorlaget støtter anbefalingen og anser det som fundamentalt at rutiner for forebygging og oppfølging av skolefravær er på plass i privatskoler så vel som i offentlig skole. Vi er også enige i å løfte fram at ansvaret for å sikre at gode rutiner er på plass og lett tilgjengelige hviler på skolelederen.

Anbefaling: "Fylkeskommunen og kommunen bør integrere skolefravær og skolemiljø i overordnede planer". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Vi støtter anbefalingen, og mener at det er åpenbart at skolefravær og skolemiljø er inkludert i overordnede planer hos kommunen og fylkeskommunen. I utformingen av de overordnede planene må kommunen og fylkeskommunen sikre medvirkning fra lærere og lektorer. Det er likevel verdt å påpeke at det ikke er hensiktsmessig at alt skolefravær skal knyttes opp til skolemiljø da det ikke alltid henger sammen. En utfordring ved å koble de to områdene for tett sammen er at det kan svekke det systematiske arbeidet med hvert av dem, noe som igjen kan føre til at innsatsen rettes mot symptomene fremfor de underliggende årsakene.

2.7. Andre kommentarer

Har du/dere andre kommentarer til anbefalingene som ikke har blitt dekket av spørsmålene over? Hva, og vis til den konkrete anbefalingen det gjelder.

Ikke svart

3. Retningslinjen som helhet

1. Er formålet med retningslinjen tydelig? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

Vet ikke

Kommentar

Formålet er godt formulert, men flere av anbefalingene går utover det som innledningsvis beskrives som oppfølging av «bekymringsfullt fravær». Gjennom retningslinjen brukes også begreper som «begynnende fravær», «ved tegn til» og «risiko for fravær», uten at det er klart definert hvor grensene går. Dette gjør det vanskelig å avgrense målgruppen for tiltakene og kan føre til en mer omfattende oppfølgingsplikt enn det formålet tilsier.

2. Er det tydelig hvem som skal bruke retningslinjen? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Kommentar

Ja, men enkelte momenter blir uklare når en kommer lenger inn i teksten. Målgruppene er for det aller meste tydelig beskrevet. Samtidig brukes begreper som «skolen» gjennomgående uten at det alltid er klart om ansvaret ligger hos skoleeier, skoleleder, kontaktlærer eller andre ansatte. Dette kan føre til ansvarspulverisering, og i praksis risikerer mange av oppgavene å falle på kontaktlæreren. Retningslinjen bør i større grad tydeliggjøre ansvarslinjene.

3. I hvilken grad er retningslinjen brukervennlig? (Lett å finne frem, klare anbefalinger, godt språk) Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

4. Hvordan fungerer den digitale strukturen for å finne fram og få oversikt? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

5. Anbefalingene er markert som sterk eller svak, og du får vite hva det betyr ved å holde musepekeren over ordet «bør» (sterk), «kan vurdere» (svak). Vil dette være til praktisk hjelp for de som skal bruke retningslinjen? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

Vet ikke

Kommentar

Det er positivt at det skilles mellom sterke og svake anbefalinger. Samtidig kan nytten i praksis reduseres når mange anbefalinger er formulert bredt eller bygger på uklare begreper som «begynnende fravær», «ved tegn til» eller «risiko for fravær». Da blir det vanskelig å vite når anbefalingene faktisk skal utløses. I tillegg vil musepekerfunksjonen ikke nødvendigvis være tilgjengelig dersom retningslinjen skrives ut.

6. Gir delen om metode og arbeidsprosess god nok innsikt i hvordan retningslinjen er utarbeidet? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ **Ja**

Kommentar

Metodedelen gir god innsikt i arbeidsprosessen, kunnskapsgrunnlaget og involveringen av ulike aktører. Det er positivt at både forskning, juridiske vurderinger, brukerperspektiver og ekspertgruppearbeid er dokumentert. Det er positivt at både forskning, juridiske vurderinger, brukerperspektiver og ekspertgruppearbeid er dokumentert. Samtidig savner vi et tydeligere lærerperspektiv. Retningslinjen omtaler i liten grad hvordan de foreslåtte tiltakene vil påvirke lærernes arbeidshverdag og undervisningsoppdrag.

7. Er innledningen nyttig? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hvorfor den ikke er nyttig og hva som mangler for å gjøre den nyttig

✓ **Ja**

Kommentar

Innledningen gir en god oversikt over formål, målgrupper og sentrale begreper. Samtidig ville den vært mer nyttig dersom den tydeligere avgrenset hvilke anbefalinger som gjelder bekymringsfullt fravær, og hvilke som gjelder universelt forebyggende arbeid. Det bør også komme frem tydeligere hvordan anbefalingene varierer mellom barnetrinn, ungdomstrinn og videregående opplæring.

8. I hvilken grad tror du/dere at retningslinjen vil være til praktisk hjelp for ansatte og ledere i skoler og PP-tjenesten og skoleeiere? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Retningslinjen samler mye relevant kunnskap og kan bidra til større oppmerksomhet om fraværsproblematikk. Samtidig inneholder den mange ressurskrevende anbefalinger og flere uklare terskler for når tiltak skal iverksettes. Manglende differensiering mellom skoletrinn og uklare ansvarsforhold begrenser den praktiske nytten.

9. I hvilken grad vil det være gjennomførbart for ansatte og ledere i skole og PP-tjenesten og skoleeiere å følge anbefalingene retningslinjen? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☒ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Flere av anbefalingene forutsetter betydelige tids- og ressursressurser som mange skoler og PP-tjenester ikke har i dag. Dette gjelder blant annet omfattende møtevirksomhet, oppfølging av overganger, skriftlige planer, jevnlig dialog, koordineringsansvar og samarbeid med eksterne instanser. Dersom anbefalingene skal være realistiske å følge, må de følges av økte ressurser til skolene, kontaktlærerne og PP-tjenesten.

10. Andre kommentarer til retningslinjen som helhet

Ikke svart

Hverken eller

Generell kommentar

Lektorlaget består av 10.000 medlemmer, der flertallet er lektorer i videregående opplæring og ungdomsskolen. Gjennom tilbakemeldinger fra våre medlemmers klasseromshverdag ser vi at skolefravær er en alvorlig utfordring som krever målrettede tiltak. Norsk Lektorlags hovedpremiss er likevel at gode retningslinjer forutsetter at de er praktisk gjennomførbare i skolehverdagen. Nye krav og forventninger kan ikke gå på bekostning av lærerens kjerneoppgave, som er undervisning. Rammeverket må sikre at undervisningspersonalet skjermes mot uhensiktsmessig ansvarsforskyvning.

1. Stopp oppgaveglidningen og beskytt undervisningstiden

Utdanningsdirektoratets retningslinjer plasserer et omfattende ansvar for oppfølging, koordinering og møtevirksomhet hos det generelle begrepet «skolen». I en travel skolehverdag faller dette i praksis ofte på kontaktlæreren, og innenfor lærerens arbeidstidsavtale er det ikke avsatt ressurser til et så omfattende arbeid som det retningslinjene legger opp til.

Retningslinjene må eksplisitt tydeliggjøre hva som er skoleeiers og skoleleders systemansvar, og hva som er lærerens ansvar. Skal undervisningspersonalet pålegges utvidede oppgaver knyttet til fraværsoppfølging, forutsetter dette at det frigjøres tilsvarende med tid og kontaktlærerressurser.

2. Presis begrepsbruk er avgjørende for rettssikkerhet og ressursbruk

Retningslinjene benytter utstrakt bruk av vage og udefinerte begreper som «begynnende fravær» og «ved tegn til». I tillegg mangler den en tydelig differensiering mellom skoleslag, og retningslinjene legger opp til en tilnærming der elever fra hele utdanningsløpet gjerne omtales generelt som «barn».

For det første må retningslinjene konsekvent benytte begrepet «bekymringsfullt fravær». Dette sikrer en nødvendig terskel for når ressurskrevende tiltak og det formelle saksbehandlingsapparatet skal utløses. For det andre må retningslinjene differensiere tiltakene spesifikt for barne-, ungdoms- og videregående trinn. En elev i videregående opplæring krever en helt annen fraværsoppfølging enn en elev på småskoletrinnet, ikke minst fordi fravær kan medføre tap av vurderingsgrunnlag.

3. Uaktuelt med hjemmebesøk for undervisningspersonell

Hjemmebesøk løftes frem som et aktuelt tiltak allerede ved «begynnende fravær».

Punktet om hjemmebesøk må fjernes som et aktuelt tiltak for skolen. Det er et sterkt inngripende tiltak som utgjør et brudd på elevenes privatliv, og slik lovverket er i dag har ikke lærerne lovgrunnlag til å gå inn i elevers privatliv i et slikt omfang som retningslinjene legger opp til. I tillegg faller det langt utenfor lærerens utdanningsmandat og reiser alvorlige spørsmål knyttet til de ansattes sikkerhet og arbeidsmiljø.

4. Rett instans til rett tid – styrk laget rundt eleven

Retningslinjene bærer preg av at skolen og læreren forventes å drive omfattende kartlegging og sosialfaglig oppfølging i lang tid før andre instanser kobles på.

Ved bekymringsfullt fravær må ansvaret umiddelbart løftes til de instansene som har dette som sin kjerneoppgave. Tverrfaglige team, PPT og skolehelsetjenesten må kobles på tidlig, slik at læreren kan fristilles til å ivareta den faglige

opplæringen og klassemiljøet som helhet.

Med hilsen

Kirsten Riise
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent